

# Putovanje i život na »Mariji Imakulati«

Josip Splivalo, San Francisco, Cal.

Povrh kabina za oficire palube i stroja bili su smješteni čamci za spasavanje. Tu je gore bilo također svakojakih drvenih planki i drugog materijala kojega bi se tu bacilo kad se nije imalo boljeg mjesta za to. To je bilo mjesto gdje je malo ikad itko išao i tu nije ništa nikome smetalo. Za cijelo putovanje iz Trsta do Bone i natrag u Trst, kao i od Trsta do Poti i na našem putu iz Poti od Roterdama nijesam nikad vidio da je itko pregledao te čamce da se ustanovi da li su u dobrom stanju i pripravnici u slučaju potrebe. To sam ja vrlo lako mogao opaziti jer sam uvijek bio na palubi kad nije bilo ružno vrijeme. Ovi čamci su mi uvijek bili, takorekuć, poviše glave. Jedne noći radi vjetera i valjanja broda, jedan se je visoki ventilator prevalio a jedan čamac na desnoj strani broda se je pomaknuo od svojeg mjesta gdje je bio čvrsto privezan i bio je u opasnosti da se u more spuzne. Kapetan Pederin, nostromo i neki mornari su hitro skočili na ogradu i čamac u svoje mjesto smjestili. Kasnije sam čuo mornare kako govore da bi nam bilo slabo kad bi nam bila potreba od čamaca jer da su rasušeni. Kad smo bili u Roterdamu mali Danko i ja smo išli da vidimo unutrašnjost naših čamaca i uvjerali smo se da je sve ono što su mornari rekli bila živa istina, jer su čamci bili u neredu. Vesla su bila razbacana, konopi sa kojima se čamci podižu i spuštaju su bili kao u gomili zamršeni. U jednome čamcu je bio barel za vodu, ali u njemu nije bilo vode ni čepa, a bio je tako rasušen da nebi bio mogao vodu uzdržati. U drugome čamcu nije bilo niti barela za vodu.

Čim smo ušli u engleski kanal vrijeme se je poboljšalo jer smo putovali u užem prostoru i valovi su bili dosta manji. Odmah sam se bolje osjećao i na palubu sam skočio da napunim moja prsa svježim zrakom, i da nešto hrane stavim u moj oslabljeni želudac, što mi je kuhar drage volje dao premda nije bilo vremena za jelo. Kuhari bi se naljutili, zaderali, i kad i kad zamahali svojom šakom ili pesti, *koja bi kad i kad dosegla*, ili su pak bili ljudi koji su imali osjećaja prema drugim u njihovoj potrebi. Ja sam se odmah dao na rad da sve uredim što je moguće prije. Imao sam dva razloga zato. Jedan je bio, jer sam to morao učiniti, a opet sam se vrlo haran osjećao prama strojarima jer me nijesu gonili i dirali kroz cijelo vrijeme moje nespobnosti za rad. Drugi je bio jer sam želio da što je moguće prije budem slobodan gledati naokolo kad prođemo Calais

i sretnemo se sa parobrodima koji su tuda prolazili. Tu je prolazilo parobroda koji su vijali različite zastave, i tako velikih brodova kakovih ja nikada prije nijesam vidio. Sjećam se kad smo prošli vrlo blizu jednog velikog putničkog parobroda kojega sam ja dugo gledao i mojim očima pratio sve dok nije išeznuo sa mog vidika. Tu me je na palubi nezaposlena vidio kapetan Pederin i viknuo mi je, »a ti mali još gubiš vrijeme, nije ti bilo dosta gubiti vrijeme kroz Biskaj«. On nije bio jedini oficir na brodovima koji bi se na takav način izrazio najmlađim na parobrodima. Bilo ih je mnogo takvih. To deranje oficira palube nije uvijek izazivalo njihovu mržnju. Oni bi se tim deranjem olakšali od onoga što ih je tištilo i zastalno bi se bolje osjećali kad bi svoju žuč ispraznili. Na takav ružni način se nijesu mogli izraziti zapovjedniku, drugim oficirima ili odraslim mornarima.

Napokon smo prošli Dover i ušli u Istočno More. Vjeter je bio oštar a more uzburkano, ali ne toliko da valja pun brod, i stoga je ovo putovanje bilo ugodno, jer je svakome milije kad se brod ne valja. Svi su na brodu pokazali izvanredno oduševljenje, mornari i putnici, jer pri dolasku u luku svak očekuje neki novi doživljaj. Mornar je mogao dosta toga vidjeti po raznim lukama svijeta, kad bi imao vremena, načina i novca, većinom načina i vremena, jer nije potrebno puno novca za vidjeti interesantne i poučne stvari. Ne daleko od ušća rijeke ukricali smo pilota koji je preuzeo naš brod do ulaza u rijeku i uz rijeku do Roterdama. Budući da je Rotterdam daleko od mora dosta smo vremena putovali rijekom i mogli smo sve naokolo vidjeti. Meni je izgledalo kao da je rijeka bila visočija od kopna na obje strane rijeke. Pomalo smo morali voziti radi velikog prometa u rijeci i zato smo mogli još i bolje posmatrati veliki broj raznovrsnih mlinova sa jedrima svakovrsne boje. Ti se vjetereni mlinovi nijesu upotrebljavali samo za mljevenje pšenice ili kukuruza već su ih upotrebljavali kao pogonsku snagu za razne strojeve pak i za električnu energiju. Sreli smo se sa mnogo brodova raznih narodnosti i veličine, kao i sa malim brodicama na jedra. Napokon smo stigli u Rotterdam i pristali na desnu stranu riječne obale nedaleko kopna. Skoro da je cijela površina vode u Roterdamu bila pokrivena svakovrsnim brodicama, što sam ja kao dijete uživao. Tu je bilo brodica na jedra koje su jedrile

uz rijeku ili niz rijeku, ali uvijek »na bok«, kao i brodica na paru ili motor. Lajtera je bilo po svuda i kad su ovi bili puni tereta, izgledali su kao nekakove jeguje koje su plivale na površini vode, jer su bili dugi i uski. Ti su lajteri tako izgrađeni da ne »peškaju« mnogo i da su uski tako da

mogu voditi svakojake terete iz Njemačke u razne luke Holandije i drugih mjesta. Mene je čudilo i nijesam mogao razumjeti kako se toliko veliki broj brodovlja ne sukobi jedan sa drugim, ali su holandezi pri tome bili vrlo vješti.

Nastavit će se.